

Organizačný poriadok
Laboratória experimentálnej fonetiky a komunikácie
pri Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie
Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

I. Poslanie laboratória

1.0. Laboratórium experimentálnej fonetiky a komunikácie je organizačne začlenené do Katedry slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie pri Filozofickej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach.

1.1. Vznik laboratória ako experimentálneho vedeckého fonetického pracoviska si vyžiadala tá skutočnosť, že experimentálny výskum jednej zo základných rovín jazyka – zvukovej roviny – je východiskom pre ďalšie lingvistické bádanie. Laboratórium nadväzuje na vyše 40-ročnú tradíciu experimentálnej fonetiky na pôde Fonetického laboratória FF UPJŠ v Prešove (1970 – 2011).

2.0. Pracovisko experimentálnej fonetiky bude slúžiť jednak na vedecký výskum, ktorý sa bude môcť robiť exaktne na vysokej medzinárodnej odbornej úrovni, jednak na vyučovanie fonetiky a fonológie – disciplín, ktorými sa otvára jazykovedné poznanie.

II. Organizačná štruktúra

1.0. Vedúcim laboratória je pracovník Katedry slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie pri Filozofickej fakulte UPJŠ s vedeckou hodnosťou, ktorý absolvoval doktorandské štúdium v experimentálnej fonetike. Zodpovedá za vedecký výskum laboratória a organizuje ho. Od r. 2011 je ním Dr. h. c. prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc.

1.1. Ďalšími členmi výskumného tímu laboratória sú pracovníci s aprobáciou všeobecná jazykoveda, resp. všeobecná jazykoveda + niektorá prírodovedná disciplína (elektronika, matematika, akustika a pod.), ktorí sa zameriavajú na moderné metódy vo fonetike, fonológii, teórii komunikácie a informácie, všeobecnej jazykovede a verzológii. Od r. 2011 sú ďalšími pracovníkmi laboratória prof. Ing. Július Zimmermann, CSc., PhDr. Iveta Bónová, PhD., a Mgr. Lena Ivančová.

1.2. Experimentálna fonetická práca si vyžaduje jedného pracovníka s technickým vzdelaním (absolvent elektrotechnickej fakulty, resp. so stredným technickým vzdelaním) na prípravu experimentov a prácu s prístrojovým vybavením.

III. Náplň práce vedeckého fonetického pracoviska

1.0. Vedecký výskum v Laboratóriu experimentálnej fonetiky a komunikácie bude vychádzať z originálnych teoretických koncepcií: zo syntetickej fonologickej teórie J. Sabola, z aplikovania vlnkovej transformácie podľa metód J. Zimmermanna, z využitia všeobecnolingvistického a semiotického vymedzenia binárnych opozícií v jazykovej štruktúre na základe vzťahu symetrie a asymetrie medzi formou a obsahom jazykovo-semiotických jednotiek a z metodologických impulzov interdisciplinárneho bádateľského priestoru (jazykoveda, semiotika, teória informácie, teória komunikácie, spracovanie signálov, diskkrétne matematické metódy, logopédia, niektoré príbuzné odbory lekárskech vied a i.).

2.0. Laboratórium experimentálnej fonetiky a komunikácie slúži hlavne na vedecký výskum zvukovej stavby slovenského jazyka v celej jeho šírke, ale aj ostatných jazykov, predovšetkým tých, ktoré sa na fakulte prednášajú (najmä konfrontačný výskum istých javov v zvukovej rovine jednotlivých jazykov je veľmi vhodný a vítaný nielen pre teóriu, ale aj pre školskú prax). Výsledky experimentálneho fonetického výskumu poslúžia aj príbuzným disciplinám: literárnej vede (špeciálne verzológii), psychológii a logopédii (najmä oblasť rečových porúch a percepcie akustického signálu). Vzniká takto možnosť tímových odborných prác (jazykoveda, literárna veda, psychológia, logopédia a i.), ktorých úroveň by sa zvýšila i aplikovaním moderných matematických metód a teórie informácie.

3.0. Rozpis náplne práce v laboratóriu:

3.0.1. Komparatívny výskum zvukovej stavby slovenčiny a ďalších jazykov v oblasti segmentov a suprasegmentov a zároveň na diferencovaných stupňov vzťahu jednotlivého a všeobecného pri fónických jednotkách.

3.0.2. Základný štatisticko-fonologický výskum spisovnej slovenčiny.

3.0.3. Výskum základnej prozodickej jednotky – slabiky – a jej vlastností. Problematika fungovania suprasegmentálnych javov vzhľadom na ich fonologicko-dištingtívnu, fonologicko-delimitačnú, fonologicko-distributívnu a fonologicko-diferenciačnú funkciu. Problematika kvalitatívnej modulácie artikulačného prúdu (farba hlasu, timbre) a jej fungovanie v diferencovaných oblastiach komunikačnej praxe.

3.0.4. Všestranný výskum fónickej stavby spisovnej slovenčiny na diferencovaných úrovniach abstrakcie a jeho priemet do ortofonickej a ortoepickej praxe.

3.0.5. Morfonologický výskum spisovnej slovenčiny.

3.0.6. Experimentálny fonetický výskum východoslovenských nárečí.

3.0.7. Intonácia verša a jej čitateľský dosah.

3.0.8. Výskum prediktability rytmu. Rytmicke modely slovenčiny, ich možnosti a hranice.

3.0.9. Štruktúrny výskum spisovnej slovenčiny a ďalších jazykov pri použití metód matematickej logiky a algebraickej lingvistiky.

3.0.10. Foneticko-fonologický výskum detskej reči.

3.0.11. Problematika narušenej komunikácie prostredníctvom zvukovej reči s vymedzením bádateľských okruhov patofonetiky. Spolupráca fonetiky, patofonetiky a otolaryngológie.

3.0.12. Problematika fónickej interferencie.

4.0. Prednášatelia fonetiky a fonológie z iných katedier – pokiaľ budú vykonávať výskum v laboratóriu – vypracujú osobitné plány na jeho realizáciu. Tieto plány schváli vedúci laboratória s príslušnými vedúcimi katedier a ich plnenie bude prebiehať pod jeho vedením.

IV. Záverečné ustanovenia

1.0. Laboratórium experimentálnej fonetiky a komunikácie pri Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach bude spolupracovať najmä s nasledujúcimi pracoviskami a inštitúciami:

a) Fonetický ústav Filozofickej fakulty Univerzity Karlovej v Prahe;

b) Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV v Bratislave;

c) Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave;

d) Jagelovská univerzita v Krakove;

e) Elektrotechnická fakulta Technickej univerzity v Košiciach;

f) Medzinárodná komisia pre fonetiku a fonológiu slovanských jazykov pri Medzinárodnom komitáte slavistov.

2.0. Výsledky výskumu budú publikované vo vedeckých a odborných monografických prácach, v štúdiách v odborných jazykovedných časopisoch a v zborníkoch.

Košice 20. februára 2012

Vypracovali: Dr. h. c. prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc.

Prof. Ing. Július Zimmermann, CSc.